

Joc, absurd, ironia i humor en les obres literàries

Docent: Elena Aguilar Cabeza

Curs 2024-25: UNED Sènior Sant Boi

Hores lectives: 30

Dia i hora: Dimecres, de 18h a 20h

Idioma: Català, castellà

Calendari:

setembre: 25

octubre: 2, 9, 16, 23, 30

novembre: 6, 13, 20, 27

desembre: 4, 11, 18

gener: 8, 15

Introducció

Aquest curs conjuga el plaer estimulants de la bona literatura amb el del joc, l'humor, la ironia i l'absurd. A partir d'obres literàries de totes les èpoques i geografies en què els autors i les autores han jugat i ironitzat de múltiples formes i per diferents motius, llegirem i comentarem alguns fragments, ens sorprendrem, riurem i, sobretot, aprendrem. El títol, l'autoria, el llenguatge, la sonoritat, el rerefons social o polític..., tots els elements d'una obra poden ser peces d'un joc a les mans d'autors o autores juganers. En aquest curs veurem alguns exemples inspiradors.

Objectius

Fomentar l'interès per la literatura i estimular la lectura a través d'un coneixement més profund de grans autors, autores i obres literàries des de la perspectiva del joc, humor la ironia i l'absurd.

Situar els autors i les autores en el context històric, polític i social que els va tocar viure i que els va abocar a utilitzar determinats recursos de caràcter lúdic o humorístic en les seves obres. Reflexionar sobre això.

Programa

1. El joc de l'autoria: jugant a fet i amagar. Anònims, apòcrifs, heterònims, pseudònims... la nòmina d'autores i autors desconeguts, falsos o camuflats sota un altre nom és extensa. I variades les raons que han tingut els veritables autors i autores per fer-ho. En repassarem alguns exemples.
2. Ironia fina (i no tan fina). Burlar la censura i denunciar certes realitats socials i polítiques sovint s'ha servit de la ironia com a forma d'expressió.
3. Alguns autors i autores especialment juganers: Joan Brossa, Gloria Fuertes, Julio Cortázar, Lewis Carroll, etc.
4. L'humor negre a la literatura: Clarice Lispector, Horacio Quiroga, L.F. Céline, Juan Rulfo, etc.
5. Els infinits jocs del llenguatge: llenguatges inventats, neologismes, *jitanjáfora*...
6. La poesia... és seriosa? Veurem com els múltiples jocs de què se serveix la poesia fan que sigui un dels gèneres més lúdics. La poesia de Maria-Mercè Marçal n'és un bon exemple.
7. L'art engendra art: la literatura juga amb altres disciplines artístiques (pintura, música, fotografia, cinema...).
8. L'absurd a la literatura: Franz Kafka, el teatre de l'absurd, Albert Camus i la filosofia de l'absurd.

9. *El Tirant lo Blanc, La Celestina, El Lazarillo de Tormes, El Quixot...* també fan riure.

10. Les avantguardes, les corrents literaris experimentals i la post-literatura.

Metodologia

Les sessions són presencials, de caràcter teòric i amb l'ús de material visual, audio i audiovisual. Es fomentarà la participació dels alumnes mitjançant lectures de fragments i intercanvi d'impressions i opinions.

Com un capítol del programa està centrat en Maria-Mercè Marçal, una figura molt vinculada a Sant Boi de Llobregat, es preveu una sortida per a fer la ruta literària Maria-Mercè Marçal per la ciutat.

Bibliografia

La bibliografia essencial, encara que no exhaustiva, és la següent:

Borges, J. L. (2004). *Ficciones*. Destino.

Brossa, J. (2001). *A partir del silenci*, Galàxia Gutenberg.

Camus, A. (2022). *L'estrany*. Proa

Carroll, L. (1998). *Alicia en el País de las Maravillas*. Alianza.

Céline, L. F. (2007). *Viatge al fons de la nit*. Proa.

Cervantes, M. (2004). *Don Quijote de la Mancha*. Real Academia Española

Cortázar, J. (2013). *Rayuela*. Alfaguara.

Fuertes, G. (2017). *Geografía humana y otros poemas*. Nórdica Libros

Ionesco, E. (2003). *La cantante calva*. Losada.

Kafka, F. (2016). *El procés*. Proa.

Lazarillo de Tormes (2011). Círculo de Lectores, Galaxia Gutenberg.

Lispector, C. (2020). *Restes de carnaval: antologia de contes*. Comanegra.

Marçal, M. M. (2017). *Llengua abolida*. Edicions 62.

Martorell, J. (2021). *Tirant lo Blanc*. Editorial Barcino.

Quiroga, H. (2004). *Cuentos de amor, de locura y de muerte*. Menoscuarto.

Rojas, F. (2016). *La Celestina*. Círculo de Lectores, Editorial Espasa Calpe.

Rulfo, J. (2001). *El llano en llamas*. Cátedra